

Františkovo slovo

č.96

Papež: Být biskupem je služba, nikoli vyznamenání

Pán nás nezachránil triumfálním příjezdem, ani mocnými divy

Velikonoční třídění ve Svatém roce milosrdenství

Bůh to přehání s milosrdenstvím, my můžeme přehánět s vděčností

Modlitba papeže Františka na závěr pobožnosti Křížové cesty

Cantalamessa: Bůh si zjednává spravedlnost milosrdenstvím

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež: Být biskupem je služba, nikoli vyznamenání

Vatikán. Ve Svatopetrské bazilice dnes papež František slavil eucharistii, při níž udělil biskupské svěcení dvěma kněžím římské kurie, mons. Peterovi Brianovi, nunciovi Jihoafrické republiky, Botswany, Lesotha a Namibie, a mons. Miguelovi Ángelovi Ayuso Guixotovi, sekretáři Papežské rady pro mezináboženský dialog.

„Srdce neustále pohroužené v modlitbě, vnímavost pro svoje „nejbližší bližní“, schopnost hledět každému člověku zpříma do očí a stálý duch služby – to jsou charakteristiky biskupa, jak je nastínil Petrův nástupce ve svojí homilii. Použil přitom - jako obvykle při udělování svátosti svěcení - homiletický vzor římského pontifikálu, který průběžně spatra doplňoval:

„Biskupská hodnost je název služby, nikoli vyznamenání. Biskup totiž spíše vykonává službu než vládu, podle Mistrova přikázání: »Kdo je mezi vámi největší, ať si počíná jako nejmenší. Kdo vládne, ať to činí jako ten, kdo slouží.« Budte služebníky všech, těch největších i těch nejmenších. Vždycky však služebníky.“

Biskup – pokračoval papež František – je bezprostředně »Kristem, který káže« Boží Slovo při každé příležitosti. Je »Kristem, který vytváří církve« a »řídí ji« povzbuzováním a napomínáním, »velkodušností a učením«. Biskup však vůbec neexistuje – dodal – pokud není neustále na kolenou.“

*„Nezapomínejte, že **prvním úkolem biskupa je modlitba**, jak to řekl Petr v den volby sedmi diakonů. **Druhým úkolem je hlásání Slova**. Potom nastupují další, ale prvním je modlitba.. Pokud se biskup nemodlí, nemůže dělat nic.“*

Svoji pastorační zkušenost pak papež František vyjádřil poukazem na často se vyskytující negativní příklad, když totiž biskup nemá čas pro svoje kněze a diakony, kteří jsou jeho první rodinou.

„Je k pláči, když slyšíš kněze vyprávět, jak žádal svého biskupa o rozhovor a sekretář mu odpověděl, že biskup má tolik práce, že setkání nebude možné dříve, než za tři měsíce. Pokud nemáš rád svého prvního bližního (kněze), nebudeš nikdy schopen mít rád všechny lidi.“

A stejně je třeba, aby byl biskup nablízku komukoliv ze svého stáde. „Za každým papírem – podotkl papež – je člověk. Za každým dopisem, který dostáváte, je člověk. Kéž tohoto člověka vždycky můžete a dovedete poznat.“

„Být nablízku chudým, bezmocným a těm, kdo jsou v nouzi a touží po přijetí. Dívejte se věřícím do očí. Nikoli úkosem, ale zpříma, abyste spatřili srdce. A ať tvůj věřící – kněz, diakon či laik – může nahlédnout do tvého srdce. Dívejte se vždycky do srdce.“

Řekl mimo jiné papež František v dnešní homilii při udělení biskupského svěcení dvěma svým spolupracovníkům z římské kurie.

Homilie

20.3.2016

Pán nás nezachránil triumfálním příjezdem, ani mocnými divy

„Požehnaný, který přichází ve jménu Páně“ (srov. Lk 19,38), provolával jeruzalémský zástup, když vítal Ježíše. Vzali jsme toto nadšení za své a pozvednutím palmových a olivových ratolestí jsme vyjádřili chválu, radost a touhu přijmout Ježíše, který k nám přichází. Ano, tak jako přišel do Jeruzaléma, přeje si vstoupit do našich měst a našich životů. Stejně jako v

evangelium, sedě na oslátku, přichází k nám pokorně, ale „ve jménu Páně“: mocí svojí božské lásky odpouští naše hříchy a smiřuje nás s Otcem a s námi samými.

Ježíš je potěšen lidovým projevem sympatií a když na něj farizeové pokřikují, aby zakázal dětem i ostatním provolávat mu slávu, odpovídá: „Budou-li oni mlčet, bude křičet kamení“ (Lk 19,40). **Nic nemohlo zastavit nadšení z Ježíšova příjezdu; nic nám nezabrání nalézt v Něm pramen naší radosti, pravé radosti, která zůstává a obdařuje pokojem, protože jedině Ježíš nás zachraňuje z osidel hříchu, smrti, strachu a smutku.**

Dnešní liturgie nás však učí, že Pán nás nezachránil triumfálním příjezdem nebo mocnými divy. Apoštol Pavel v druhém čtení shrnuje průběh vykoupení dvěma slovesy: „zřekl se“ a „ponížil se“ (Flp 2,7.8). Tato dvě slovesa nám říkají do jaké krajnosti zašla Boží láska k nám. Ježíš se zřekl sám sebe, odepřel si slávu Božího Syna a stal se Synem člověka, aby byl ve všem solidární s námi hříšníky, On který je bez hříchu. A nejenom to, žil mezi námi s „přirozeností služebníka“ (v.7), nikoli krále či knížete, nýbrž služebníka. *Ponížil se*, a zdá se, že hlubina jeho pokory, kterou nám ukazuje Svatý týden, je bezedná.

Prvním skutkem této lásky projevené „až do krajnosti“ (Jan 13,1) je mytí nohou. „Pán a Mistr“ (Jan 13,14) se sklání až k nohám učedníků, což dělali pouze služebníci. Svým příkladem nám ukázal, že potřebujeme být dostiženi Jeho láskou, která se k nám sklání; nemůžeme se bez ní obejít, nemůžeme milovat, aniž bychom se nejprve sami nechali milovat od Něho, aniž bychom zakusili Jeho zaskakující něhu a aniž bychom akceptovali, že opravdová láska spočívá v konkrétní službě.

To je však pouze začátek. Pokoření, které Ježíš podstupuje, zachází do krajnosti o Velikonocích. Je prodán za třicet stříbrných a zrazen polibkem učedníka, kterého vybral a nazval přítelem. Skoro všichni ostatní utečou a opustí jej; Petr jej na chrámovém nádvoří třikrát zapře. V hloubi ponížen výsměchem, bitím a plivanci trpí na svém těle kruté násilí: rány, bičování a trnová koruna mění jeho tvář k nepoznání. Snáší také potupy a hanebný rozsudek náboženských a politických představitelů: **je učiněn hříchem a uznán za nespravedlivého**. Pilát jej potom posílá k Herodovi, který jej navrací zpět římskému vládci. **Jsou mu upřena všechna práva a Ježíš na vlastní kůži zakouší také lhostejnost, protože nikdo na sebe nechce vzít odpovědnost za jeho úděl. Myslím na množství lidí, marginalizovaných a uprchlíků, za jejichž úděl mnozí nechtějí přijmout odpovědnost.**

Zástup, který jej ještě před nedávnem oslavoval, nyní namísto slávy volá po jeho odsouzení a dokonce upřednostňuje, aby byl namísto něho osvobozen vrah. Tak dochází k jeho usmrčení ukřižováním. Je to nejbolestnější a nejhanebnější smrt, vyhrazená zrádcům, otrokům a nejhorším zločincům. Osamocení, výsměch a bolest nejsou ještě vrcholem jeho zdeptanosti. Aby byl s námi ve všem solidární, zakusí na kříži i tajemnou opuštěnost Otcem. V osamocení se však modlí a odevzdává se: „Otče, do tvých rukou poručím svého ducha!“ (Lk 23,46). Když visí na kříži, čelí kromě výsměchu ještě poslednímu pokušení. Je provokován, aby sestoupil z kříže, přemohl zlo silou a ukázal tvář mocného a nepřemožitelného boha. Ježíš však právě zde, na vrcholu svého zdeptání, zjevuje pravou Boží tvář, kterou je milosrdenství. Odpouští těm, kteří jej ukřižovali, otevírá bránu ráje kajícímu lotrovi a pohne srdcem římského setníka. **Je-li tajemství zla propastné, pak realita Lásky, jež jej prostupuje, je nekonečná, sahá až do hrobu a pekel a bere na sebe veškerou naši bolest, aby ji vykoupila, vnesla světlo do temnot, život do smrti a lásku do nenávisti.**

Jednání Boha, který se kvůli nám nechal zdeptat, nám může připadat značně vzdálené, protože je nám zatěžko zapomenout sami na sebe, byť nepatrně. **Bůh nás přichází zachránit a jsme povoláni zvolit si Jeho cestu: cestu služby, daru a zapomínání na sebe.** Můžeme se vydat na tuto cestu, zastavit se v těchto dnech a hledět na Kříž, na tuto „katedru Boha“. Často se během tohoto týdne dívejme na tuto „Boží katedru“, abychom se naučili pokorné lásce, která zachraňuje a dává život, a tak se zříkali sobectví a neusilovali o

moc a slávu. Ježíš nás svým ponížením vyzývá, abychom se ubírali Jeho cestou. **Pohledme na Něho, prosme o milost chápat alespoň něco z tajemství Jeho zdeptání podstoupeného za nás a mlčky rozjímajme o tajemství tohoto Týdne.**

Generální audience

23.3.2016

Velikonoční třídění ve Svatém roce milosrdenství

(Lk 23,32-34)

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Naše reflexe o Božím milosrdenství nás dnes uvede do Velikonočního třídění. Prožijeme Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu jako silné momenty, které nám umožní vstoupit hlouběji do velkého tajemství naší víry: zmrtevýchvstání našeho Pána Ježíše Krista. Během těchto tří dnů všechno mluví o milosrdenství, protože dává spatřit, kam až zachází Boží láska.

Budeme naslouchat vyprávění o posledních dnech Ježíšova života. Evangelista Jan nám nabízí klíč porozumění jejich hlubokému smyslu: „Protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti“ (Jan 13,1). Boží láska je bezmezná. Jak často opakoval svatý Augustin, je to láska, která jde „až do krajnosti, bez konce“. Bůh se dává opravdu ve všem každému z nás a nešetří se v ničem. Tajemství, kterému se klaníme v tomto Svatém týdnu, je obrovský příběh lásky, která nezná překážky. **Ježíšovy Pašije potvrzují až do konce světa, protože jsou příběhem sdílení útrap celého lidstva a nepřetržitou přítomností v osobním životě každého z nás. Velikonoční třídění je zkrátka památkou dramatu lásky, která nám dává jistotu, že v životních zkouškách nikdy nebudeme opuštěni.**

Na *Zelený čtvrtek* Ježíš ustanovuje eucharistii, když velikonoční hostinou předjímá svoji oběť na Golgotě. Lásku, která jej oživuje, dává učedníkům pochopit tím, že jim umývá nohy a osobně tak dává příklad, jak mají jednat oni sami. **Eucharistie je láska, která slouží. Je to vznešená přítomnost Krista, který touží nasytit každého člověka, zejména ty nejslabší, aby je uschoptil vydat se cestou svědectví v těžkostech tohoto světa. Nejenom to. Ježíš, který se nám dává za pokrm, potvrzuje, že se musíme učit lámat tento pokrm pro druhé, aby nastalo opravdové společenství života s těmi, kdo jsou v nouzi. On se dává nám a žádá nás, abychom zůstávali v Něm a jednali stejně.**

Velký pátek je vrcholným momentem lásky. **Smrt Ježíše, který se na kříži odevzdává Otcí, aby nabídnul spásu celému světu, vyjadřuje lásku dávající se až do krajnosti, bez konce. Lásku, která chce obejmout všechny, nevyjímaje nikoho.** Lásku, která se vztahuje na každou dobu a každé místo: nevyčerpatelný zdroj spásy, ze kterého může každý z nás hříšníkům čerpat. Bůh nám dokázal svoji svrchovanou lásku v Ježíšově smrti a také my, znovuzrozeni Duchem svatým, se můžeme a máme mít navzájem rádi.

A nakonec *Bílá sobota*, která je dnem Božího odmlčení. Musí to být den mlčení a musíme se všemožně přičinit, aby pro nás byl vskutku dnem mlčení, jakým byl tehdy, dnem Božího odmlčení. Ježíš, uložen v hrobě, sdílí drama smrti s celým lidstvem. **Je to mlčení, které mluví a sděluje lásku jako solidaritu s těmi, kdo jsou vždycky opuštěni a které Boží Syn dostihuje, a zaplňuje prázdnotu, kterou může naplnit jedině nekonečné milosrdenství Boha Otce. Bůh mlčí, avšak miluje. V tomto dni se láska – mlčenlivá láska – stává čekáním na život ve zmrtevýchvstání.** Přemýšlejme na Bílou sobotu o mlčení Matky Boží, „Věřící“, která mlčky očekávala Zmrtevýchvstání. Matka Boží je pro nás ikonou Bílé soboty. Hodně přemýšlejme o tom, jak Matka Boží prožívala Bílou sobotu v tomto očekávání. Je to láska, která nepochybuje, ale doufá v Pánova slova, aby se projevil a zazářil den Velikonoc.

Všchno je obrovským tajemstvím lásky a milosrdenství. Naše slova jsou ubohá a nestačí k jeho plnému vyjádření. Může nám v tom pomoci zkušenost jedné nepříliš známé dívky, která

podivuhodným způsobem psala o Kristově lásce. Jmenovala se Juliána z Norwiche a byla analfaberkou. Tato dívka měla vidění Ježíšova utrpení a když se pak stala poustevnicí, velice jednoduše, ale hluboce a intenzivně popsala smysl milosrdné lásky. Říká: „Náš Pán se mne zeptal: »Jsi ráda, že jsem pro tebe trpěl?«. Řekla jsem: »Ano, dobrý Pane, a velice ti děkuji; ano, dobrý Pane, buď požehnan«. Potom Ježíš, náš dobrý Pán, řekl: »Jsi-li ráda ty, jsem rád taky. Snášet utrpení pro tebe je mou radostí, mým štěstím, věčnou radostí; a kdybych mohl, trpěl bych víc«. **Takový je náš Ježíš, který každému z nás říká: »Kdybych pro tebe mohl podstoupit větší utrpení, podstoupil bych jej«.**”

Jak nádherná slova! Umožňují nám opravdu chápat nezměrnou a bezmeznou lásku, kterou Pán chová ke každému z nás. Nechejme se prostoupit tímto milosrdenstvím, které nám jde vstříc; a v těchto dnech, kdy upřeně hledíme na Pánovo utrpení a smrt, přijměme do svého srdce velikost Jeho lásky a jako Matka Boží v sobotu mlčky očekávejme Zmrtvýchvstání.

Homilie

24.3.2016

Bůh to přehání s milosrdenstvím, my můžeme přehánět s vděčností

Slyšení Izaiášových slov: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli“ (Lk 4,21) z Ježíšových úst mohlo v Nazaretské synagoze snadno vyvolat potlesk. A potom i milý pláč spolu s niternou radostí, jako plakal lid, kterému Nehemiáš a kněz Ezdráš předčítali knihu Zákona, kterou objevili při rekonstrukci chrámové zdi. Evangelia nám však říkají, že Ježíšovi současníci byli strženi opačnými emocemi, odtáhli se od Něho a svoje srdce před Ním uzavřeli. Zpočátku „mu všichni přisvědčovali, divili se milým slovům z jeho úst“ (Lk4,22), ale potom převládla záludná otázka: „Není to syn Josefa, toho tesaře?“. A nakonec „vzplanuli hněvem“ (Lk4,28), chtěli jej svrhnout ze srázu hory... Naplnilo se tak to, co prorokoval stařec Simeon Matce Boží: stane se „znamením, kterému se bude odporovat“ (Lk 4,28). **Ježíš svými slovy a svými gesty způsobuje, že se vyjevuje to, co každý muž a žena nosí ve svém srdci.**

A tam, kde Pán zvěstuje evangelium bezpodmínečného Otcova Milosrdenství ve vztahu k těm nejchudším, nejvíce vzdáleným a utiskovaným, právě tam jsme povoláni volit a „dobře bojovat pro víru“ (srov. 1 *Tim* 6,12). Pánův boj není veden proti lidem, ale proti „zlému duchu“ (srov. *Ef* 6,12), nepříteli lidství. Pán „však prošel středem“ těch, kdo jej chtěli zadržet, „a ubíral se dál“ (srov. *Lk* 4,30). **Ježíš nebojuje proto, aby upevnil prostor svojí moci. Pokud prolamuje ohrazení a zpochybňuje jistoty, pak proto, aby dal průchod milosrdenství, které chce spolu s Otcem i Duchem seslat na zem. Milosrdenství, které vede od dobrého k lepšímu, zvěstuje a přináší něco nového: ozdravuje, osvobozuje a hlásá milostivé léto Páně.**

Milosrdenství našeho Boha je nekonečné a nevýslovné, a dynamismus tohoto tajemství vyjadřujeme jakožto „stále větší“ Milosrdenství, řekl bych putující **Milosrdenství, které se denně snaží učinit krok vpřed a postoupit o maličký krok dál do země nikoho, kde kralovaly lhostejnost a násilí.**

Právě taková byla dynamika milosrdného Samaritána, který „prokázal milosrdenství“ (Lk 10,37), nejprve byl dojat, pak se přiblížil ke zraněnému, obvázal jeho rány, dopravil jej do hostince, přenocoval a slíbil, že se vrátí, aby doplatil, co bude třeba. Toto je dynamika Milosrdenství, která spojuje malé gesto s velkým, a aniž by narušila něčí křehkost, trochu rozšiřuje dosah pomoci a lásky. Každý z nás, když nahlédne svůj život pohledem dobrého Boha, může se pocívit v paměti a objevit, jak Pán prokazoval milosrdenství nám a jak byl mnohem milosrdnější, než jsme věřili, a tak nás povzbudil, abychom Jej prosili o další krůček a projevil tak ještě více milosrdenství v budoucnosti. „Ukaž nám, Pane, svoje milosrdenství“ (Žl 85,8). Tento paradoxní způsob prosby ke stále milosrdnějšímu Bohu pomáhá rozbít ona těsná schémata, do nichž nezřídka ukládáme přebytek Jeho Srdce. Prospěje nám, když vyjdeme ze svých ohrazení, protože Božímu Srdci je vlastní, že překypuje smilováním,

přetéká a rozlévá svoji něhu, takže vždycky zbývá, poněvadž Pán raději něco ztratí, než aby chyběla jediná kapka, raději nechá četná zrna sezobat ptactvu, než aby při setbě jen jediné chybělo, poněvadž všichni jsou schopni přinést hojný, třicetinásobný, šedesátinásobný i stonásobný užitek.

Jako kněží jsme svědkové a služebníci stále většího Milosrdenství našeho Otce; máme příjemný a útěšný úkol jej ztělesňovat jako Ježíš, který „procházel a prokazoval dobrodiní“ (Sk 10,38) tisícerými způsoby, aby dosáhlo ke všem. Můžeme přispět k jeho inkulturaci, aby jej každý člověk přijal do své osobní životní *zkušenosti* a tak jej mohl chápat a – kreativně – prokazovat způsobem vlastním svému lidu, rodině a bytí.

Dnes v tento Zelený čtvrtek Svatého roku milosrdenství bych rád mluvil o dvou *oblastech*, ve kterých to Pán s Milosrdenstvím přehání. Poněvadž je nám v tom On sám příkladem, nemusíme mít strach, že budeme přehánět také my. Jednou oblastí je setkání; druhou je Jeho odpuštění, které nás zahanbuje a dává nám důstojnost.

První oblastí, kde vidíme, že *Bůh přehání* ve stále větším Milosrdenství, je *setkání*. Dává se cele a takovým způsobem, že každé setkání bezprostředně přechází ve slavení. V podobenství o milosrdném Otcí (marnotratném synu) jsme zaskočeni mužem, který dojat běží vstříc svému synu, aby jej objal. Vidíme, jak jej objímá, dává mu polibek, dbá, aby mu navlékli prsten, který mu dává pocit rovnosti, i sandály, které nosí syn a nikoli nádeník; potom všechny vybízí, aby se dali do práce, a přikazuje připravit slavnost. Když rozjímáme, udiveni touto překypující radostí Otce, kterému návrat syna umožnil svobodně, bez odporu a odstupu projevit lásku, nemusíme se obávat přehánění při svém děkování. Správný postoj se můžeme naučit u onoho malomocného ubožáka, který spatřil, že je uzdraven, zanechal svých devět druhů, kteří jdou vykonat, co jim Ježíš poručil, a vrací se, aby poklekl u Pánových nohou, velebil Boha a mocným hlasem Bohu děkoval.

Milosrdenství obnovuje všechno a navrácí lidem jejich původní důstojnost. Proto je správnou odpovědí překypující dík. Je třeba ihned slavit, obléci se, sejmout zahořklost staršího syna, radovat se a slavit... Proto jedině takto, plnou účastí na klimatu slavení lze správně smýšlet, prosit o odpuštění a jasněji vidět, jak lze napravit spáchané zlo. Může nám prospět, zeptáme-li se: oslavuji, když jsem se vyzpovídal? Anebo přejdu rychle k něčemu jinému, jako když po návštěvě u lékaře vidíme, že výsledky laboratorních vyšetření nedopadly tak špatně, vrátíme je do obálky a přejdeme k něčemu jinému. A když dávám almužnu, dám tomu, kdo ji přijímá, čas, aby vyjádřil svůj dík, slavím jeho úsměv a požehnání, kterého se nám dostává od chudých, anebo pokračuji rychle za svými věcmi, „jakmile jsem nechal upadnout minci“?

Další oblastí, kde vidíme, jak *Bůh přehání* ve stále větším Milosrdenství, je *samo odpuštění*. Nejenom odpouští nevyčísitelné dluhy, jako služebníkov, který jej úpěnlivě prosil a potom se ke svému druhovi sám zachoval uboze, nýbrž **umožňuje nám přejít od nejostudnějšího zahanbení přímo a bez mezistupňů k té nejvznešenější důstojnosti**. Pán dovoluje omilostněné hříšnici, aby mu důvěrně omyla nohy svými slzami. Jakmile Šimon Petr vyznává svůj hřích a prosí, aby se od něho vzdálil, Pán jej pozvedá k důstojnosti rybáře lidí. My však tíhneme k oddělování těchto dvou postojů. Když zakoušíme zahanbení nad hříchem, skrýváme se a jdeme se svěšenou hlavou jako Adam a Eva, a když jsme povýšeni k důstojnosti, snažíme se zakrývat hříchy a rádi se ukazujeme, skoro naparujeme.

Naše odpověď na překypující Pánovo odpuštění by měla spočívat v udržování onoho zdravého napětí mezi důstojným zahanbením a důstojností, která se dovede hanbit, v takovém postoji, který se sám snaží pokořovat a snižovat, ale je schopen přijmout, když jej Pán pro dobro posláni povýší, aniž by si v tom liboval. Vzorem, který podává evangelium a který nám může posloužit, když se zpovídáme, je Petr, který se nechává opakovaně dotazovat na svoji lásku a zároveň obnovuje přijetí svého posláni pást ovce, které mu svěruje Pán.

Ke hlubšímu proniknutí do hloubi této „důstojnosti, jež se umí stydět“ a která nás chrání před tím, abychom se považovali za něco více či méně, než co z milosti jsme, nám může pomoci, podíváme-li se na pokračování úryvku z Izaiáše, který Pán dnes čte ve svojí Nazaretské synagoze. Prorok potom říká: „Vy se budete nazývat »Hospodinovi kněží«, bude se vám říkat »Služebníci našeho Boha« (Iz 61,6). **Tento chudý a hladový lid, který byl vězněn, je bez budoucnosti, zdecimován a skartován, Pán proměňuje na kněžský lid.**

Jako kněží se ztotožňujeme s tímto odepsaným lidem, který Pán zachraňuje, a připomínáme si, že existuje množství a bezpočet chudých a nevědomých lidí, kteří jsou věznění a utiskováni. **Pamatujeme však, že každý z nás ví, do jaké míry je nezřídka slepý a zbavený světla víry, a to ne proto, že nemáme po ruce evangelium, ale kvůli přemíře komplikovaných teologií. Cítíme, že naše duše žízní po spiritualitě, nikoli však z nedostatku živé vody, kterou pijeme pouze po douškách, nýbrž kvůli přemíře „perlivých“, „light“ spiritualit. Také si připadáme uvěznění, i když nejsme jako mnohé národy obklíčeni nepřekonatelným kamenným či kovovým ohrazením, nýbrž virtuálním zesvětštěním, jež se otevírá a zavírá pouhým *kliknutím*. Jsme utiskováni, ale nikoli hrozbami a štulci jako mnozí chudí lidé, nýbrž podmanivostí tisícových nabídek konzumu, které nejsme s to setřást, abychom kráčeli svobodně po stezkách, jež vedou v lásce k našim bratřím, k Pánovu stádcí, k ovcím čekajícím na hlas svých pastýřů.**

A Ježíš nás přichází vykoupit a umožnit nám vykročit, aby nás proměnil z chudých a slepých, z uvězněných a utiskovaných na služebníky milosrdenství a útěchy. A říká nám slovy proroka Ezechiela, který se obrací k lidu, který smilnil a vážně zradil svého Pána: „Rozpomenu se na svoji smlouvu, sjednanou s tebou za dnů tvého mládí... Vzpomeň si na své chování a zastydíš se, když si vezmu tvé větší a i menší sestry a dám ti je jako dcery, avšak ne pro dřívější smlouvu s tebou. Uzavřu s tebou smlouvu novou a poznáš, že já jsem Hospodin, aby ses rozpomenul a zahanbil a nemohl již otevřít ústa pro hanbu, až ti odpustím všechno, co jsi udělal – praví Pán, Hospodin“ (Ez 16,60-63).

V tomto Svatém roce oslavujme s veškerou vděčností, kterou je naše srdce schopno, našeho Otce, a prosme jej, aby „stále pamatoval na svoje milosrdenství“; s důstojností, která se umí hanbit, přijímejme Milosrdenství v raněném těle našeho Pána Ježíše Krista a prosme Je, aby nás obmyl od každého hříchu a vysvobodil nás z každého zla; a s milostí Ducha svatého se snažme předávat Boží Milosrdenství všem lidem prokazováním skutků, které Duch v každém probouzí k obecnému blahu veškerého věřícího Božího lidu.

25.3.2016

Modlitba papeže Františka na závěr pobožnosti Křížové cesty

Řím. Na závěr pobožnosti Křížové cesty u římského Kolosea pronesl Petrův nástupce následující modlitbu:

Kristův kříž, symbole božské lásky a lidské nespravedlnosti, ikono svrchované oběti lásky a extrémně hloupého sobectví, nástroji smrti a cesto ke vzkříšení. Znamení poslušnosti a embléme zrady, popravčí nástroji pronásledování a prapore vítězství.

Kristův kříž, ještě dnes tě vidíme stát v našich zabitých sestřích a bratřích, zaživa upálených, zmasakrovaných a podřezaných barbarskými zbraněmi za zbabělého ticha.

Kristův kříž, ještě dnes tě vidíme ve tvářích dětí, žen a všech vysílených a vystrašených, kteří utíkají před válkami a násilím a nezřídka nacházejí pouze smrt a mnoho Pilátů myjících si ruce.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v učitelích litery a nikoli ducha, učitelích smrti a nikoli života, kteří namísto toho, aby učili milosrdenství a životu, hrozí trestem a smrtí a odsuzují spravedlivého.

Kristův kříž, ještě dnes tě vidíme v nevěrných služebnících, kteří namísto toho, aby ze sebe svlékli svoje marnivé ambice, svlékají důstojnost dokonce i z nevinných.

Kristův kříž, ještě dnes tě vidíme ve zkamenělých srdcích těch, kdo pohodlně odsuzují druhé, srdcích připravených odsoudit dokonce ke kamenování, aniž by si povšimli svých vlastních hříchů a vin.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes ve fundamentalismech a v terorismu stoupců jakéhosi náboženství, kteří berou nadarmo jméno Boží a užívají ho dokonce k ospravedlnování svého neslýchaného násilí.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v těch, kdo Tě chtějí odstranit z veřejných míst a vyloučit Tě z veřejného života ve jménu jakéhosi laicistického pohanství nebo dokonce ve jménu rovnosti, které jsi nás učil Ty sám.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v mocných a v obchodnících se zbraněmi, kteří rozněcují výheň války nevinnou krví bratří a svým dětem dávají chléb potřísněný krví.

Kristův kříž, vidíme tě ještě ve zrádcích, kteří za třicet stříbrných vydají na smrt kohokoliv.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v ničemech a zkorumpovaných, kteří namísto toho, aby se starali o obecné blaho a etiku, prodávají se na bídném trhu nemravnosti.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v pošetilcích, kteří budují skladiště na hromadění pomíjivých pokladů a nechávají Lazara umírat hladem u svých dveří.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v pustošitelích našeho „společného domova“, kteří sobecky boří budoucnost příštích generací.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes ve starých lidech opuštěných vlastní rodinou, v postižených, podvyživených dětech skartovaných naší sobeckou a pokryteckou společností.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v našem Středomoří a v Egejském moři, které se stalo nenasytným hřbitovem, obrazem našeho necitlivého a uspaného svědomí.

Kristův kříž, obraze nekonečné lásky a cestu ke vzkříšení, vidíme tě ještě dnes v dobrých a spravedlivých lidech, kteří konají dobro, aniž by hledali aplausy nebo obdiv druhých.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes ve věrných a pokorných služebnících, kteří svítí v temnotě našeho života jako svíce, jež se zdarma stravují, aby osvěcovali život těch posledních.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes ve tvářích sester a zasvěcených osob - milosrdných samaritánů, kteří opouštějí všechno, aby v evangelním mlčení obvazovali rány chudoby a nespravedlnosti.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v těch, kteří v milosrdenství nacházejí maximální výraz spravedlnosti a víry.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v jednoduchých lidech, kteří radostně žijí svoji víru v každodennosti a v synovském zachovávání přikázání.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v kajících, kteří dovedou z hlubokosti bídy svých hříchů volat: Pane, pamatuj na mne ve svém království!

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v blahoslavených a svatých, kteří dovedou procházet temnou nocí víry, aniž by ztráceli důvěru v Tebe a aniž by si nárokovali, že chápou Tvoje tajemné mlčení.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v rodinách, které svoje manželské povolání žijí ve věrnosti a plodnosti.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v dobrovolnících, kteří velkodušně pomáhají potřebným a otřeseným.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes v těch, kdo jsou pronásledováni pro svoji víru a v utrpeních nadále autenticky dosvědčují Ježíše a evangelium.

Kristův kříž, vidíme tě ještě dnes ve snílících, kteří žijí se srdcem dětí a denně se přičiňují o lepší, lidštější a spravedlivější svět.

V tobě Svatý kříž, vidíme Boha, který miluje až do konce, a vidíme nenávist, která uchvacuje a oslepuje srdce a myslí těch, kdo dávají přednost temnotě před světlem.

Kristův kříž, Noemova archo, která jsi zachránila lidstvo z potopy hříchu, zachraň nás před zlem a před zlým! Davidův trůn a pečeti božské a věčné smlouvy, probud' nás ze šaleb marnivosti! Výkřiku lásky, vzbud' v nás touhu po Bohu, dobrou a světlu.

Kristův kříž, nauč nás, že úsvit je silnější než temnota noci.

Kristův kříž, nauč nás, že zdánlivé vítězství zla vyprchá u prázdného hrobu a před jistotou Vzkříšení a lásky Boží, kterou nic nemůže porazit, zatemnit či oslabit.
Amen.

25.3.2016

Cantalamessa: Bůh si zjednává spravedlnost milosrdenstvím

Vatikán. Velkopáteční liturgie byla ve vatikánské bazilice zahájena v pět hodin odpoledne tzv. prostrací, nejpůsobivějším liturgickým projevem úcty, při kterém hlavní celebrant za naprostého ticha po příchodu před oltář pokleká a vrhá se tváří k zemi. Pak následuje bohoslužba slova, která vrcholí působivým zpěvem Janových pašijí. Homilii v tento den nepronáší Petrův nástupce, který je ovšem hlavním celebrantem, nýbrž tradičně papežský kazatel.

Otec Raniero Cantalamessa ve svém letošním kázání přiblížil zásadní pojem křesťanské víry, jak vysvětluje ze slov apoštola Pavla: „Kristovým jménem vyzýváme: Smiřte se s Bohem! S tím, který byl bez hříchu, jednal kvůli nám jako s největším hříšníkem, abychom my skrze něho byli spravedliví u Boha“ (2 Kor 5,20b-21).

*„Co však znamená v existenciálním a psychologickém smyslu »smiřit se s Bohem«? **Jednou a možná hlavní příčinou odcizení moderního člověka náboženské víře je znetvořený obraz o Bohu.** Jaký je tento obraz v obecném povědomí? K jeho odhalení stačí poctivě si odpovědět na tuto otázku: **Jakou okamžitou myšlenkovou asociaci, jaké prvotní pocity a reakce v tobě vyvolávají slova, která pronášíš v modlitbě Otče náš: »Bud' vůle tvá«?**“*

„Kdo je vyslovuje – pokračoval papežský kazatel – jako by rezignovaně klopil hlavu v předtuše toho nejhoršího. Boží vůle je bezděčně spojována se vším, co je nemilé, bolestné, a co je takovým či onakým způsobem vnímáno jako mrzačení svobody a individuálního rozvoje. Tak trochu jako by Bůh byl nepřitelem každé radosti, slavnosti a každého potěšení. Jako by byl Bohem zachmuřeným a podezřivým.“

*„Jistě, v křesťanství nikdy nebylo opomíjeno Boží milosrdenství! Býval mu však svěřován pouze úkol mírnit neoddiskutovatelné nároky spravedlnosti. Milosrdenství bylo výjimkou, nikoli pravidlem. **Letošní Svatý rok je výjimečnou příležitostí k osvětlení pravého obrazu Boha, který nejenom prokazuje milosrdenství, nýbrž je milosrdenstvím. Toto smělé tvrzení se zakládá na skutečnosti, že »Bůh je láska« (1 Jan 4,8.16).**“*

„Hřích člověka – řekl dále otec Cantalamessa – na povaze této lásky nic nemění, ale vyvolává kvalitativní skok. Z lásky darující se stává láska trpící, protože Bůh trpí, je-li odmítána Jeho láska: »Vychoval jsem děti, dal jsem jim vyrůst – praví Hospodin – ony se však proti mně vzbouřily« (Iz 1,2). Ptejme se mnoha otců a mnohých matek, kteří mají tuto zkušenost, není-li to bolestná, ba nejtrpčí životní zkušenost.“

Papežský kazatel pak přešel k tématu spravedlnosti, která má v Bohu také svůj specifický význam. S odkazem na slova svatého Pavla o tom, jak Bůh „projevil svou spásnou spravedlnost a ukázal, že sám je spravedlivý a že ospravedlňuje toho, kdo má víru v Ježíše“ (Rím 3,26), otec Cantalamessa řekl:

„Bůh si zjednává spravedlnost milosrdenstvím! Toto je obrovské zjevení. Apoštol říká, že Bůh je »spravedlivý a ospravedlňuje«, to znamená, že je spravedlivý k sobě, když ospravedlňuje člověka. Je totiž láskou i milosrdenstvím a proto zjednává spravedlnost sobě samému, tzn. že se ukazuje opravdu takovým, jakým je, když prokazuje milosrdenství.“

Nic z toho však nepochopíme, pokud nebudeme rozumět tomu, co přesně znamená výraz Boží spravedlnost. Existuje totiž nebezpečí, že uslyší-li někdo mluvit o Boží spravedlnosti a nezná význam toho pojmu, bude nikoli povzbuzen, ale zastrašen. Již svatý Augustin to však vysvětlil jasně: „**Boží spravedlnost** – napsal (*De Spiritu et Littera*, 32,56) – **je ta, kterou se z Jeho milosti stáváme spravedlivými, přesně jako je »spása u Hospodina« (Žl 3,9) tou, kterou Bůh spasil nás.**“ Jinými slovy **Boží spravedlnost je úkon, kterým Bůh činí spravedlivými a Jemu milými ty, kdo věří v Jeho Syna. Neznamená to, že dělá spravedlnost, ale činí spravedlivým.**

„Říci, že se projevila Boží spravedlnost, tedy znamená, že se projevila Boží dobrota, Jeho láska, jeho milosrdenství. Boží spravedlnost nejenom neprotiřečí Jeho milosrdenství, nýbrž spočívá v něm! Co se stalo na kříži tak důležitého, že se tím tak radikálně změnil osud lidstva? Benedikt XVI. ve své knize Ježíš Nazaretský (díl 2, str.89) napsal: »Bezpráví, zlo jako realita nemůže být prostě ignorováno, ponecháno tak, jak je. Musí být zpracováváno, poráženo. Jen to je pravé milosrdenství. A to, že to teď dělá Bůh sám, protože lidé toho nejsou schopni – to je ona bezpodmínečná Boží láska, která nikdy nemůže stát proti pravdě a jí příslušející spravedlnosti«. Bůh se nespokojil s tím, že člověku hříchy odpustil, učinil nekonečně víc; vzal je na sebe, oděl se jimi. Syn Boží, říká Pavel, se pro nás stal hříchem. Úděsná slova!“

Již ve středověku – pokračoval papežský kazatel – bylo zatěžko věřit v to, že by Bůh žádal Synovu smrt, aby se sebou smířil svět. Svatý Bernard z Clairvaux k tomu řekl: „**Nebyla to Synova smrt, která se Bohu líbila, nýbrž jeho vůle zemřít za nás** – *Non mors placuit sed voluntas sponte morientis*“ (*Tractatus de erroribus Abaelardi*, 8,21-22). Tedy nikoli smrt, ale láska nás spasila!

„Je na čase si uvědomit, že opakem milosrdenství není spravedlnost, nýbrž pomsta. Ježíš nepostavil milosrdenství do protikladu ke spravedlnosti, nýbrž k zákonu »oko za oko, zub za zub«. Odpuštěním hříchů Bůh neodmítá spravedlnost, nýbrž pomstu; nechce smrt

hříšníka, nýbrž jeho obrácení a život (srov. Ez 18,23). **Ježíš na kříži neprosil za to, aby jej Otec pomstil.**

Nenávist a sveřepost teroristických atentátů z tohoto týdne – řekl dále otec Cantalamessa - nám pomáhají chápat božskou sílu posledních Kristových slov: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ (Lk 23,34). Ať už by lidská nenávist zašla kamkoli, Boží láska byla a vždycky bude mocnější. Nám je za nynějších okolností určena pobídka apoštola Pavla: „Nedopusť, aby tě zlo přemohlo, nýbrž přemáhej zlo dobrem“ (Řím 12,21).

„Je zapotřebí demytizovat pomstu! Stala se pronikavým mýtem, který infikuje všechno a všechny, počínaje dětmi. Velká část příběhů, které přináší televizní obrazovka a počítačové hry, jsou příběhy o pomstě podávané jako vítězství dobrého hrdiny. Polovina, ne-li více utrpení, ke kterým (s výjimkou přírodních katastrof) na světě dochází, je způsobena touhou po pomstě, ať už v mezilidských, mezistátních či mezinárodních vztazích.

Bylo řečeno, že „svět bude zachráněn krásou“ – pokračoval papežský kazatel citací z Dostojevského (Idiot, III, kap. 5) – avšak krása jej také může přivést ke zkáze. Jen jedno může doopravdy svět zachránit: milosrdenství! Milosrdenství Boha k lidem a lidí k sobě navzájem. Milosrdenství může spasit zvláště to, co je nyní ve světě nejcennější a nejvíce křehké: manželství a rodinu.

„V manželství dochází k něčemu podobnému, k čemu došlo ve vztazích mezi Bohem a lidstvem; vztazích, které právě Bible přirovnává k manželství. Na začátku stojí láska, nikoli milosrdenství. To nastává teprve po hříchu člověka. Také v manželství na počátku není milosrdenství, nýbrž láska. Do manželství se nevstupuje z milosrdenství, nýbrž z lásky. Ale po letech či měsících společného života se začínají ukazovat meze, problémy zdravotní, finanční, problémy s dětmi, objevuje se rutina, která zhasí radost.“

Manželství - pokračoval papežský kazatel - **může před sklouznutím do srázu, který nelze zdolat, zachránit jedině milosrdenství** chápané v pregnantním biblickém významu, tedy **nejenom jako vzájemné odpuštění, nýbrž jako „projevování dobroty, pokory, mírnosti a trpělivosti“** (Kol 3,12). Milosrdenství způsobuje, že se eros pojí s agapé, láska hledající s láskou dávající a soucitnou. Bůh se nad člověkem „smilovává“ (Žl 102,13): **neměli by se snad manželé nad sebou smilovávat? A neměli bychom se my, kteří žijeme v jednom společenství, nad sebou spíše smilovávat než se odsuzovat?**

„Modleme se. Nebeský Otče, pro zásluhy tvého Syna, který se na kříži pro nás »stal« hříchem, odstraň ze srdce lidí, rodin a národů touhu po pomstě. Učiň, aby úmysl, s nímž Svätý otec vyhlásil tento Svätý rok milosrdenství, našel konkrétní odpověď v našich srdcích a dal všem v hloubi zakusit radost ze smíření s Tebou.“

Končil velkopáteční kázání otec Raniero Cantalamessa.